

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci

Tereza Liepoldová:

Vztah lokálních elit a lidových vrstev k tělům sebevrahů

v době sekularizace společnosti (16-19. století)

Ústav českých dějin FFUK, Praha, 2014, 60 stran + bibliografie a přílohy (tabulky)

Bakalářská práce Terezy Liepoldové se zabývá proměnami postojů k sebevraždě, především k tělu sebevraha, v novověké společnosti. Jde o téma, které se v české historiografii (a, dlužno dodat, etnologii) zatím objevovalo jen ve formě dílčích studií či kapitol, proto první přínos spočívá ve zpracování tématu v podstatě „nového“.

I když se autorka původně snažila o zachycení delšího časového úseku, její pozornost se nakonec soustředila především na období 19. století, k němuž měla k dispozici poměrně širokou škálu nevyužitých pramenů archivních i publikovaných a právě v těchto pasážích je její práce nejobjevnější.

T. Liepoldová sleduje v první linii proměny trestněprávních norem, které přehledně shrnuje v závěrečné tabulce, ale snaží se je dále srovnat se soudobou praxí a především s proměnami výslechové strategie. Etnografická literatura jí pak dovoluje zasadit fenomén sebevraždy do širšího kontextu otázky „nečistých zemřelých“ a kolektivního strachu z nich.

Skutečně novátorským krokem je zpracování dosud nevyužitých archivních pramenů (zde lokálně soustředěných do oblasti Liberecka v historickém Mladoboleslavském kraji) v kombinaci především s dosud málo využívanými lékařskými pojednáními. V rámci studia pramenů k 19. století pak poukazuje zejména na rostoucí roli lékaře (oproti výpovědím svědků či jiných autorit - duchovní), jemuž v průběhu 19. století přináleží nejen povinnost stanovit bezprostřední příčinu úmrtí (případně vyloučit cizí zavinění či nešťastnou náhodu), ale také stanovit možné příčiny duševního pohnutí, které vedlo k sebevraždě. Tento poznatek autorku přivedl ke studiu lékařských (zejména soudnělékařských, resp. zdravotněpolicejních) manuálů, zejména z pera Josefa Bernta, činného na univerzitách v Praze i ve Vídni), které zpřesňují pitevní praxi právě i pro případy sebevraždy. Věnuje také pozornost zásadám „první pomoci“ (v dobovém diskursu artikulované především jako „záchranné prostředky proti zdánlivé smrti a náhlému úmrtí“), které se hojněji začínají objevovat právě na sklonku 18. století a ve století následujícím, a které mají i laikům vštěpovat zásady vhodné i v případech pokusu o sebevraždu. Věnuje se však i důležitým fyziologickým otázkám, které artikulují vztahy mezi duší a tělem a rozpracovávají tak téma osobní odpovědnosti a „svobodné vůle“.

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci

Vzhledem k poměrně velkému množství nových poznatků načerpaných zejména z této zdravotnické literatury mi možná připadá závěr, který z nich těží v podstatě velmi málo, příliš obecný.

Výhrad vůči práci – jak po stránce obsahové, tak formální - mám poměrně málo.

Vzhledem k tomu, že těžiště spočívá v období konce 18. a zejména v 19. století, asi bych doporučovala tuto skutečnost zohlednit i v názvu, neboť o starším období se zde hovoří spíše okrajově, převážně v rámci úvodu do problematiky. Název také nezohledňuje skutečnost, že se autorka poměrně zevrubně věnuje také lékařskému pohledu na sebevraždu, tedy pohledu veskrze „elitnímu“ (nikoli jen „lokálně“) – ba že tento lékařský aspekt představuje v podstatě jeden z klíčových pilířů celé práce, na jehož základě jsou formulovány závěry.

K terminologii: pojem „hospodářský úřad“ (zjevně překlad z německého originálu *Wirtschaftsamt*) bych doporučovala nahradit běžněji užívaným termínem úřad vrchnostenský.

Po formální stránce je práce přehledná, napsaná čtivě a srozumitelně, je však škoda, že ji hyzdí některé zbytečné gramatické chyby (a to i v přílohách).

Shrnutí:

Autorka si dokázala vymezit základní otázky, uváženě zvolit odpovídající pramennou základnu (a zde zpracovat i jazykově a paleograficky náročný materiál) a pracovat se sekundární literaturou i formulovat adekvátní závěry. Bakalářská práce Terezy Liepoldové plně vyhovuje nárokům kladeným na tento typ kvalifikační práce, rozhodně ji doporučuji k obhajobě a (v závislosti na výsledku této obhajoby) **navrhuji hodnocení výborně**.

Rožmitál pod Třemšínem, 8. června 2013

Doc. Mgr. Daniela Tinková, PhD.

Ústav českých dějin FFUK v Praze